

Heel gewone mensen dienen Gods volk: het boek **Rechters**

Studie 5: Simson

voorjaar 2020 – **Rechters 13-16**

[1] Inleiding: de laatste rechter

1.1 Rechters en chronologie

- Het bijbelboek Rechters gaat over rechters: mannen en een vrouw die Gods volk moesten leiden, in moeilijke omstandigheden. God liet steeds weer toe dat zijn volk belaagd werd door vijanden. Dat deed Hij omdat de Israëlieten elke keer opnieuw Hem de rug toekeerden.
- De rechters die we ontmoeten zijn bepaald geen modelgelovigen. Toch gebruikt de HEER hen om zijn volk te dienen, te leiden.
- In het boek Rechters is Simson de laatste rechter. We weten echter niet of de geschiedenissen in historische volgorde opgeschreven zijn. Na het boek Rechters was er nog minimaal één rechter: Samuël.

Vragen:

- a. Met welk doel gaf de HEER zijn volk in de macht van vijanden? Wat leren we daarvan?
- b. Wie van de rechters spreekt je het meest aan? Waarom? Wat leer je van hem of haar?

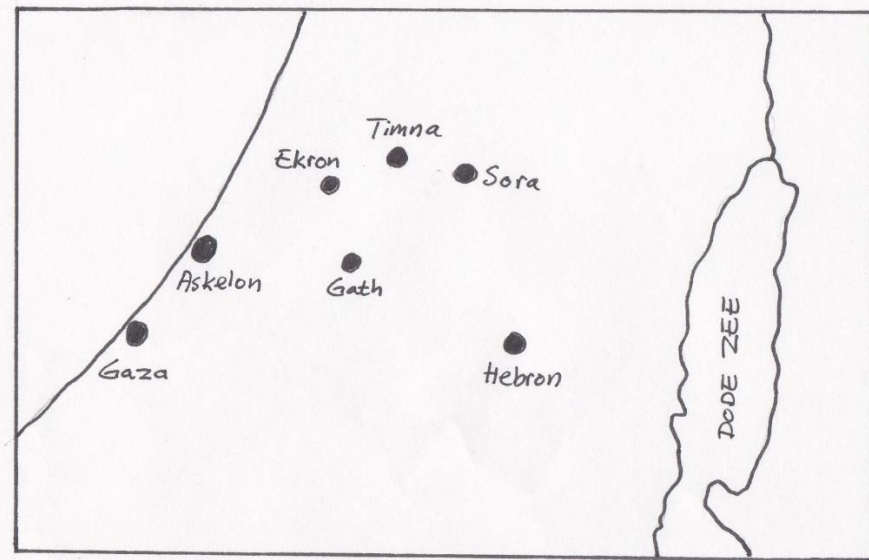
1.2 De geschiedenis van Simson

- Wat als eerste opvalt aan de geschiedenis van Simson: het lijkt een aaneenschakeling van gedoe, wat elke keer tot knokpartijen leidt. Er is eigenlijk geen moment waarop Simson leiding geeft of voorgaat in de strijd.
- Verder valt op dat Simson alleen lijkt te opereren. Hij heeft nauwelijks contact met zijn volksgenoten, maar kan zeker geen aanvoerder genoemd worden.

Simons geschiedenis			<i>handout:</i>
1	Rechters 13	Aankondiging van een nazireeër	2.1 – 2.2
2	Rechters 14	Huwelijk en schermutselingen	3.1 – 3.1
3	Rechters 15	Oorlog tegen de Filistijnen	4.1 – 4.2
4	Rechters 16	Simsons geheim en dood	5.1 – 5.3

1.3 Simson: vijanden en topografie

- De vijanden van Gods volk in de tijd van Simson zijn de Filistijnen. Hun gebied bevond zich aan de kust, met het zwaartepunt in het zuidwesten van het land. In tegenstelling tot andere vijandelijke volken, die op hun tijd van buitenaf aanvielen, waren de Filistijnen mensen die in het land woonden. Filistijnen werden lastig als ze aan gebiedsuitbreiding wilden doen.
- Filistijnen komen we al tegen in de tijd van Abraham en Izaäk. Ze spelen een belangrijke rol in de geschiedenis van Gods volk tot en met de tijd van David. Later komen we ze minder vaak en dominant tegen.
- De geschiedenis van Simson speelt zich af in het zuidwesten van Israël. Zie hieronder.

[2] Aankondiging van een nazireeër (Rechters 13)

2.1 Manoach, zijn vrouw en de engel

- Manoach, de vader van Simson, was een Daniël. Hij woonde in Sora, ten westen van Jeruzalem. Zijn vrouw is onvruchtbaar. En het is juist zij die bezoek krijgt van een engel die haar vertelt dat ze een zoon zal krijgen. Deze zoon 'zal een begin maken met de bevrijding (...) van de Filistijnen'.
- Als zij dit aan haar man vertelt, bidt Manoach of de 'godsmán' opnieuw mag verschijnen – met nadere instructies voor de opvoeding van de jongen die geboren zal worden. Opnieuw verschijnt de engel aan de vrouw, die nu de gelegenheid krijgt haar man te roepen.
- Anders dan bij Gideon laat deze engel zich geen maaltijd aanbieden. Hij suggereert om de HEER een brandoffer te brengen, wat Manoach vervolgens doet.
- Op verschillende manieren wordt duidelijk dat de bezoeker niet maar gewoon iemand is. Hij ziet er bijzonder ontzagwekkend uit (13:6). Hij wil (kan, mag) zijn naam niet noemen, omdat die te wonderbaarlijk is (13:18). Hij gaat op een bijzondere manier bij hen weg (13:20).

Vragen:

- c. De vrouw van Manoach is onvruchtbaar (13:2). Waarom kiest God haar uit om Simson te baren? Welke onvruchtbare echtparen of vrouwen kennen we nog meer in de Bijbel? Wat ontdekken we?
- d. Wat betekent het dat de zoon 'een begin zal maken' met de bevrijding (...) van de Filistijnen?
- e. Wat vind je van de interactie tussen Manoach en zijn vrouw?
- f. Manoach is bang dat ze zullen sterven. Wat leren we van het antwoord van zijn vrouw (13:23)?

2.2 Nazireeër

- Een groot deel van hst. 13 gaat erover dat de zoon die geboren zal worden een nazireeër zal zijn (13:4-5a, 7, 13-14). Zie de voorschriften in Num. 6:1-21.
- Een nazireeër is iemand die aan de HEER gewijd is. In het geval van Simson zou dat (dat was althans de bedoeling) levenslang zijn. Bij deze wijding horen bepaalde gedragsregels, die doorklinken in de instructies aan Simsons ouders.

Vragen:

- g. Welke gedragsregels horen bij het nazireeërschap? Tegen welke regels gaat Simson zondigen?
- h. Welke nazireeërs ken je nog meer in de Bijbel?
- i. Welke geestelijke lessen leren wij van het nazireeërschap? Wat heeft dit te maken met leiding geven aan Gods volk?

Nazireeër, Nazarener, Nazoreeër

- o Een **nazireeër** is iemand die zich tijdelijk aan de HEER wijdt (Hand. 18:18; 20:17-26), of levenslang aan Hem gewijd is (o.a. Num. 6; Richt. 13-16).
- o Een **Nazarener** is iemand die uit Nazareth afkomstig is (Marc. 1:24; 10:47; 16:6; Luc. 4:34; 24:19).
- o **Nazoreeër** is vermoedelijk een (nabauwende) verbastering van het woord 'Nazarener'. De Heer werd spottend met een quasi Galilees accent door de Joodse leiders als 'Nazoreeër' aangeduid. Door zijn leerlingen werd deze spotnaam als geuzennaam overgenomen: ze wilden weten dat ze hoorden bij de Nazoreeër (Mat. 2:23; 26:71; Joh. 19:19; Hand. 2:22; 3:6; 4:10; 22:8; 24:5)!
- o Het woord 'Nazoreeër' lijkt daarnaast een verwijzing naar Jes. 11:1; het Hebreeuwse woord *nezer* betekent 'spruit'.

[3] Huwelijk en schermutselingen (Rechters 14)

3.1 Een Filistijns meisje en een leeuw (14:1-10)

- o De eerste 'rechteractie' van Simson heeft een bijzondere aanleiding: hij wordt verliefd (?) op een Filistijns meisje in Timna. Zijn ouders vinden dat niet leuk; de schrijver vertelt ons dat de HEER deze bevestiging zou gebruiken om de strijd met de Filistijnen aan te gaan (14:4).
- o Op weg naar de huwelijksonderhandelingen sneuvelt er een leeuw. Tijdens de reis naar de huwelijksvoltrekking oogst Simson honing uit het kadaver.
- o Dit hoofdstuk gaat over Simsons dubieuze relatie. Opvallend om te zien dat alle gedoe nergens toe leidt. Aan het eind wordt zijn vrouw aan een ander gegeven: het kortste huwelijk in de Bijbel?

Vragen:

- j. Simson doet iets wat niet oké is: een relatie aangaan met een heidense vrouw. Wat leren we in deze geschiedenis over domme dingen doen?
- k. Welke rol speelt de HEER in deze geschiedenis. En wat is Simsons relatie tot de HEER?
- l. Wat voor relatie heeft Simson met zijn ouders? Positief of negatief?

3.2 Raadsel en oplossing (14:11-20)

- o Het huwelijksfeest wordt door dertig (Filistijnse) jongemannen bijgewoond. Ter verhoging van de feestvreugde sluit de bruidegom met zijn gasten een irritante weddenschap af. Omdat ze die weddenschap niet willen verliezen, zetten ze de bruid onder druk. Zij zeurt dagenlang haar bruidegom aan zijn hoofd, zodat hij haar de oplossing van het raadsel vertelt.
- o Simson doodt in Askelon dertig man, en lost met hun kleren zijn schuld in. Boos keert hij terug naar zijn ouderlijk huis.

Vragen:

- m. We weten niets van de huwelijksgebruiken in die tijd. Maar hoe komt dit feest op je over?
- n. Wat vind je van Simsons relatie? Wat leren we hier over relaties?
- o. Wat was uiteindelijk het resultaat van deze 'rechteractie'? Hoe nuttig was dit allemaal voor Gods volk, denk je?

[4] Oorlog tegen de Filistijnen (Rechters 15)

4.1 Brand en wraak (15:1-8)

- Op de een of andere manier voelt Simson nog iets voor de (ex-)echtgenote die zijn vertrouwen heeft beschaamd door het geheim door te vertellen. Zij blijkt al aan iemand anders beloofd. Simson neemt wraak, niet zozeer op zijn schoonvader, maar op de Filistijnen in het algemeen.
- Simson vangt driehonderd vossen en gebruikt ze als levende aanstekers. De landerijen van de Filistijnen lopen grote schade op. Als wraak verbranden de Filistijnen Simsons schoonvader en Simsons vrouw.
- Op zijn beurt neemt Simson weer wraak en maakt ‘tallose slachtoffers’ onder de Filistijnen.

Vragen:

- p. Laat aan de hand van deze geschiedenis zien wat er bedoeld werd in 14:4.
- q. Welke principes over het huwelijk zitten in deze geschiedenis verstopt?
- r. Waarom gebruikt Simson de vossen twee aan twee?

4.2 De uitlevering en de ezelskaak (15:9-20)

- Tot dit moment leek Simson een privé-oorlogje te voeren met de Filistijnen. Maar nu worden de Judeeërs erbij betrokken. De Filistijnen komen met een legertje Juda binnenvallen om Simson gevangen te nemen. De Judeeërs zien zich gedwongen om Simson als een soort zoenoffer uit te leveren.
- Een delegatie van drieduizend Judeeërs vraagt Simson om zich te laten vastbinden en uitleveren. Hij laat dat toe.
- Bij de uitlevering ‘vaart de Geest van de HEER in Simson’ en doodt duizend man met een ezelskaak. Uit het vervolg leren we dat Simson ook werkelijk beseft dat de HEER hem helpt.
- In het laatste vers wordt alvast enigszins de balans opgemaakt van Simsons rechterschap (vgl. 16:31).

Vragen:

- s. Wat vind je van Simsons opstelling als de drieduizend Judeeërs bij hem komen? Waar doet je dat aan denken?
- t. Wat betekent het dat ‘de Geest van de HEER in Simson’ komt (15:4; vgl. 14:6,19)?
- u. Wat heeft de getallenreeks 30, 300, 3000 (zie het overzicht hieronder) ons te zeggen?

Bijzondere getallen

- 30 jonge mannen zijn te gast op Simsons bruiloft; 30 mannen in Askelon sterven voor de weddenschap.
- 300 vossen steken de landerijen van de Filistijnen in brand.
- 3000 Judeeërs leveren Simson uit, waarbij Simson 1000 Filistijnen doodt met een ezelskaak.
- 3000 Filistijnen zijn op het dak van de tempel van Dagon als Simson zijn leven geeft.

[5] Simsons geheim en dood (Rechters 16)

5.1 Gevangen in Gaza (16:1-3)

- Dit lijkt een kort intermezzo, een soort opmaat tot de geschiedenis met Delila. Dit intermezzo laat zien dat Simsons belangstelling blijvend uitgaat naar Filistijnse dames, en dat hij opnieuw moet ontdekken daardoor groot gevaar te lopen.

- Het is opnieuw zijn grote kracht die hem, net als in 15:14, redt. Alleen wordt hier (in Gaza) niet genoemd dat Gods Geest door hem werkte.

Vraag:

- v. Wat voor gevoel heb je bij dit verhaal? Wat leren we ervan?

De ogen van Simson

In de geschiedenis van Simson spelen zijn ogen een belangrijke rol:

- Hij zag een Filistijns meisje in Timna (14:1).
- Hij zag bijen en honing in het leeuwenkadaver (14:8).
- Hij zag een hoer in Gaza (16:1).

Het is veelzeggend dat Simson zijn grootste (?) overwinning op de vijanden van Gods behaalt als hij zijn ogen niet meer heeft.

5.2 Delila en Simson geheim (16:4-22)

- Het valt op hoe uitgebreid deze geschiedenis wordt beschreven. Opnieuw is er sprake van een Filistijnse vrouw. Opnieuw wordt door de omgeving (hier: de Filistijnse stadsvorsten) een beroep gedaan op loyaliteit aan het eigen volk.
- Ook in deze geschiedenis wordt er door een vrouw een geheim van Simson verraden. Alleen gaat het dit keer niet over een dode leeuw en bijen, maar over het geheim van Simsons leven. Het gaat hier over zijn nazireeërschap. Onthulling daarvan zal fataal blijken.
- Simson wordt achtereenvolgens vastgemaakt met (1) zeven pezen, (2) nieuwe touwen en (3) zijn haren in een weefgetouw. Het verhaal is vrij bekend, maar evengoed moeilijk te begrijpen: hoe kan Simson, na drie mislukte pogingen, zich opnieuw zo laten beetnemen?
- Zijn gevangenneming is heftig. Zijn ogen worden uitgestoken, hij wordt geboeid en belandt zo toch nog in de gevangenis van Gaza.

Vragen:

- w. Waarom mocht Simson niet getuigen van zijn speciale relatie tot de HEER?
- x. Hoe komt het dat Simson zich, na drie mislukte pogingen, opnieuw zo laat beetnemen?
- y. Wat betekent het dat 'zijn afgeschoren haar meteen weer begon aan te groeien' (16:22)?

5.3 Het offer van Simson (16:23-31)

- De Filistijnse god Dagon krijgt de eer voor de uitschakeling van Simson. Er wordt een feestje gebouwd, waar Simson bij moet zijn – ter verhoging van de feestvreugde. De tempel van Dagon is vol met duizenden mensen
- In die pijnlijke situatie lezen we het tweede gebed van Simson (vgl. 15:18). Hij bidt om wraak voor zijn ogen. En hij offert zich op – met het doel zoveel mogelijk Filistijnen mee te nemen in de dood.

Vragen:

- z. Waarom wordt de begrafenis van Simson zo nadrukkelijk beschreven?
- aa. Welke voorbeelden in de Bijbel ken je van een zelfgekozen dood om de vijand te verslaan?

SAMENVATTING

- De rechters in het boek Rechters zijn geen brave doorsnee-figuren. Simson is dat wel het minst.
- Zijn leven wordt gekenmerkt door gevoeligheid voor Filistijnse vrouwen. De HEER gebruikt deze zwakheid om de Filistijnen te bestrijden.
- Simson is een nazireeër. Zijn trouw en toewijding zijn niet om over naar huis te schrijven, maar we zien Gods trouw in Simsons leven.

Vragen:

- bb. In hoeverre heeft Simson gehoor gegeven aan zijn roeping? Wat vind je van hem als rechter?
- cc. Wat waren zijn sterke en zwakke kanten? Hoe hebben die zijn rechterschap beïnvloed?
- dd. Hoe leren we de HEER kennen in deze geschiedenis?

[6] Huiswerk: voorbereiding voor de volgende studie
--

Rechters studie 6: Heftige verhalen

We gaan het laatste deel van Rechters lezen. We denken na over bizarre verhalen uit de tijd van de rechters.

- Lees Rechters 17-21.
- Wat is bekend, wat is onbekend? Wat valt je op? Wat moeten we leren van deze hoofdstukken?

© Ernst Zwart
ernst.zwart@hotmail.nl